

Jerusalem, una ciutat a trossos

Sense previ avís, el 4 de novembre a trenc d'alba, els van trucar a la porta. En obrir, l'àvia de la família Abu Rajab va trobar-se amb un grup de policies armats. Van evacuar els 18 Abu Rajabs, entre els quals hi havia un nen de cinc mesos. Unes hores després, a Silwan, un barri residencial de Jerusalem dominat per cases de formigó construïdes als vessants dels turons costeruts al sud-est de la Ciutat Vella, van expulsar les famílies Abu Subeih i Burqan. Van perdre la casa i totes les seves coses, que van quedar sepultades sota la runa. Aquests enderroc no són res de nou per als palestins residents a Jerusalem. Israel diu que tan sols segueix la normativa, però en realitat només s'aplica quan afavoreix els jueus i perjudica els palestins. Des de la captura i annexió de la meitat oriental de Jerusalem, que pertanyia a Jordània fins a la guerra dels Sis Dies, el 1967, els poders d'Israel han enderroc centenars de cases i el 2013 van desnonar 298 palestins. Aquest any, ja en són més de cent segons l'ONU.

Tot indica que el conflicte que envolta els llocs sants de Jerusalem pot anar en augment.

El terrorisme palestí ha evolucionat i ara pren la forma de conductors suïcides, mentre el govern israelià dóna suport a més i més assentaments.

Aquestes demolicions tenen lloc en un context de molta tensió, amb disputes cada cop més violentes als llocs sagrats de la ciutat. L'endemà dels desnonaments, hi va haver revoltes a la Ciutat Vella i es van enregistrar com es llançaven pedres i petards (per part dels palestins) i granades d'atordiment (per part de la policia israeliana) a les portes de la mesquita d'Al-'Aqsa. Les valoracions sobre l'actuació policial varien. Al migdia, un palestí va precipitar-se amb el seu vehicle contra una parada de tramvia on esperaven molts jueus, que resultà en la mort d'un policia i catorze vianants ferits abans que li desapareixin. Es va produir un atemptat

semblant el 22 d'octubre. Els parents del conductor van dir que s'havia vist motivat a la violència per l'atac contra la mesquita. Després d'anys de suïcides bomba, que acostumen a aturar el mur de seguretat de Cisjordània, Jerusalem ara s'ha de fer càrrec d'atacs perpetrats per conductors suïcides. Tot això queda reflectit en la realitat de la ciutat: encara que en teoria està unificada, 815.000 persones viuen segregades i ressentides. Els palestins, el 37% de la població, i els jueus, a part de parlar idiomes diferents, segueixen doctrines contràries i cadascú té la ferma convicció que els seus greuges són pitjors. Tot i això, a la part oriental de

Jerusalem regna la calma, comparada amb els dos territoris palestins que va ocupar Israel el 1967: la franja de Gaza i Cisjordània. Amb salaris més elevats i més privilegis, com el dret a entrar a Israel, els palestins de Jerusalem consideren que tenen més sort que els seus cosins darrere del mur de Cisjordània.

Desesperació en augment. Durant el darrer any, una barreja de components tòxics ha desencadenat condicions explosives, com la desesperació en augment dels palestins amb les seves erupcions violentes, les estructures fixes i estrictes d'Israel i la pressió creixent de grups jueus de dretes per reprendre el control del país. Aquest estiu, la guerra de Gaza ha estat acompanyada d'un antagonisme més gran, sobretot pel preludi horripilant: van cremar viu un adolescent palestí després que segrestessin i assassinessin tres estudiants israelians a Cisjordània. Passada la guerra, el conflicte va persistir amb enfrontaments i llançaments de pedres espontanis. La ira augmentava per als jueus de la banda oriental de la ciutat.

El que més ha molestat és la campanya que han emprès els activistes messiànics i els jueus intransigents per canviar l'*statu quo* del mont del Temple, on es va destruir el temple jueu. Els jueus resen davant del Mur de Cisjordània. L'esplanada de dalt es diu Haram aix-Xarif, el Santuari Noble, el tercer lloc sagrat de l'islam, on hi ha les mesquites d'al-'Aqsa i d'Usmar, decorada amb una cúpula daurada. Els jueus que volen pregar al mont del Temple topen amb rebel·lions de palestins que volen "defensar" al-'Aqsa. Els antidisturbis els aturen amb duresa. La crisi va arribar a un punt crític quan van disparar i ferir Yehuda Glick, un famós activista. El presumpte agressor era un palestí que van matar després.

Quan es va restringir l'accés als musulmans, Mahmud Abbas, líder palestí, va denunciar la "declaració de guerra d'Israel". Netanyahu, primer ministre d'Israel, va culpar Abbas per les revoltes i va afirmar el 5 de novembre: "Respondrem a qualsevol intent de debilitar l'ordre i estabilitat de la capital amb mà de ferro".

Es parla molt de la tercera intifada, l'alçament palestí. Sembla que

els palestins de Jerusalem, normals i corrents, tenen ganes de lluita. Malgrat tot, la importància de la ciutat és tal que podria iniciar un conflicte a Jerusalem amb moltes conseqüències que podria despertar els palestins que fins ara han estat més pacífics, coneguts com els àrabs israelians d'1,70 metres d'alçada que viuen dins de les fronteres d'abans de 1967 i tenen nacionalitat israeliana.

El mont del Temple no és a les nostres mans del tot. Gràcies a la llarga tradició, els musulmans tenien el dret exclusiu de pregar al Haram, punt de partida del profeta Mahoma abans d'emprendre el seu viatge cap al cel. Fins i tot quan els comandants de l'exèrcit israelià van anunciar el 1967 el que semblava un miracle, "Har habayt be-yadeinul" ("El temple és a les nostres mans"), els poders jordans es van haver de fer càrrec del Haram. Els altres el podien visitar, però no pregar-hi. La majoria de rabins van estar-hi d'acord i va quedar vetada l'"ascensió" dels jueus al mont.

Per als polítics més radicals pel que fa a la religió, l'autonomia musulmana és un símbol de sobirania incompleta. En els últims anys, ha crescut el nombre d'israelians, de molts sectors de la societat, que exigeixen més presència jueva al mont del Temple. Hi ha qui

encara coincideix amb Shlomo Goren, rabi en cap de l'exèrcit, que va ordenar el 1967 que detonessin les mesquites durant una batalla. Si no, perdrien l'oportunitat de reconstruir el temple jueu. D'altres, com Glick, que en va resultar ferit, volen avançar gradualment i demanen primer que totes dues religions hi tinguin dret de pregària. No obstant això, un policia israelià va descriure Glick com "l'home més perillós al país" i li van prohibir l'entrada al Haram.

Els nacionalistes religiosos són una part significativa del Parlament d'Israel, com els membres de Likud, el partit del primer ministre Benjamin Netanyahu. El discurs de Llar Jueva, un partit radical amb tres ministres al consell, se centra sobretot en el mont del Temple. Els comentaristes polítics d'esquerres es planyen que la dreta religiosa controli cada cop més l'exèrcit i els serveis de seguretat. "El que passa és que un partit radical s'està establint i tornant majoritari" comenta Daniel Seidemann, advocat i activista per la pau.

El nombre de jueus religiosos que visiten el Haram ha augmentat: des d'uns pocs centenars fa una dècada a uns 8.500 l'any passat. Últimament, alguns polítics hi han pujat, com membres de Likud i Nir Barkat, alcalde de

L'exèrcit israelià destrossa amb bulldòzers una casa palestina a Beit Hanina, un barri de Jerusalem Est. A la dreta, la guàrdia israeliana antiavalots vigila uns fidels musulmans palestins que assisteixen a l'oració del divendres fora de la Ciutat Vella de Jerusalem.

Jerusalem. En resposta a l'atac contra Glick, el ritme de les visites ha crescut, així com les peticions per canviar-ne l'estatus.

Abdal·là II, rei de Jordània, pertany a la dinastia dels haiximites, oficialment en control del Haram, i va declarar que qualsevol pas unilateral d'Israel al santuari comportaria que es revisés el tractat de pau. El 5 de novembre, Abdal·là va retirar l'ambaixador jordà de Tel Aviv.

En un gest de deferència davant d'aquesta advertència, Netanyahu va reafirmar encara més l'*statu quo*. L'1 de novembre va demanar als ministres que s'abstinguessin d'intensificar el conflicte, però també va escoltar la dreta: va facilitar els tràmits per condemnar a presó els qui llancin pedres fins a penes de vint anys. Vuit-cents joves palestins han anat a parar a la presó durant els darrers dos mesos per una intensa campanya de detencions.

Netanyahu ha promogut la construcció de nous habitatges per als jueus jerosolimitans. El 3 de novembre, el govern va aprovar l'edificació de cinc-cents blocs per expandir l'enclavament jueu al nord de la ciutat, a Ramat Shlomo. A continuació, van aprovar 2600 habitatges més a Givat Hamatos, un turó a la part sud de Jerusalem, que connecta dos barris situats fora de la

frontera d'Israel de 1967. Així quedaria encerclada la població palestina de Beit Safafa amb enclavaments jueus i dividida per una autopista que els comunicaria amb el centre.

El govern ha ajudat grups jueus privats a colonitzar zones amb població palestina. Hi ha qui en diu "rejueuvenir la ciutat". Grans banderes d'Israel, càmeres de vigilància i protecció policial al voltant de la ciutat deixen entreveure que els nous habitants no esperen una bona acollida. El Govern afirma que els jueus tenen dret a viure allà on vulguin a la seva capital. A més a més, es continua construint en territoris que pertanyerien a Israel en qualsevol tractat de pau a què es pogués arribar en un futur. Des de l'estranger, es considera il·legal. Les darreres notícies han estat acompanyades d'un intercanvi d'insults entre Netanyahu i l'administració d'Obama.

És innegable que a Jerusalem els palestins estan pitjor que els jueus. Mentre que un 21% de les famílies jueves viuen per sota del llindar de la pobresa, les palestines se situen per sota del 77%. La densitat dels habitatges jueus equival a 0,9 persones per habitació i a les llars palestines, de 2 persones per habitació. Fan falta 1000 classes a les parts palestines de la ciutat. Com que les propietats palestines es van

registrar abans de la conquesta, no s'obtenen gaires permisos de construcció. També se'n neguen molts perquè falta la infraestructura, que controla l'administració local jueva i no construeix. Tècnicament, molts habitatges palestins construïts a partir de 1967 no tenen autorització, dels quals es podrien enderrocar uns 20.000 en qualsevol moment.

Els palestins, i no els jueus, que se'n van s'enfronten a un altre risc: Israel pot revocar el dret de residència dels ciutadans palestins que hagin estat fora més de cinc anys. De fet, com a mínim, 14.000 palestins s'han esfumat del seu lloc natal. Els murs de seguretat que divideixen la part est de Jerusalem del no-res de Cisjordània van en zig-zag per incloure els assentaments jueus i separar les parts àrabs de la ciutat.

Tot el que s'ha fet per enfortir la majoria jueva, ha estat un fracàs: la proporció de palestins a Jerusalem ha experimentat un creixement continu per la taxa de natalitat més elevada. Els qui se'n van són els jueus. L'any passat, l'èxode va ser de 8.700 tot i que va quedar compensat pel creixement de la població. La possibilitat d'una altra intifada no invertiria aquesta tendència.

© *The Economist*

Traducció d'Oriol Vallverdú